

PISM | POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

BIULETYN

Nr 59 (1632), 20 kwietnia 2018 © PISM

Redakcja: Sławomir Dębski ● Bartosz Wiśniewski ● Rafał Tarnogórski
Katarzyna Staniewska (sekretarz redakcji)

Karolina Borońska-Hryniewiecka ● Anna Maria Dynier ● Aleksandra Gawlikowska-Fyk
Sebastian Płóciennik ● Patrycja Sasnal ● Justyna Szczudlik ● Marcin Terlikowski ● Tomasz Żornaczuk

Car-sharing – krok w stronę elektromobilności

Adriana Skorupska

Car-sharing (wynajem aut na minuty), zyskujący coraz większą popularność w Polsce, staje się innowacyjnym elementem transportu miejskiego. Miasta powinny jednak stawiać na car-sharing elektryczny, co może stanowić ważny krok w rozwoju elektromobilności w Polsce oraz skuteczny sposób na poprawę jakości powietrza. Wsparcie samorządów dla tego środka komunikacji miejskiej to także okazja do promocji polskich miast na forum międzynarodowym jako liderów w transporcie niskoemisyjnym, sięgających po nowoczesne rozwiązania.

Car-sharing, dynamicznie rozwijający się w Europie od wielu lat, jest elementem ekonomii współdzielenia – mieszkańcy miast mogą korzystać z samochodów bez konieczności ich posiadania. Jest to kolejny, po rowerach miejskich, etap rozwoju transportu współdzielonego oraz odpowiedź na współczesny trend przechodzenia od posiadania do użytkowania. Ten innowacyjny środek transportu, wpisujący się w ideę *smart cities*, jest szczególnie popularny wśród osób młodych i mobilnych. Miasta liczą, że rozwój car-sharingu przyczyni się w dłuższej perspektywie m.in. do redukcji liczby aut w miastach. To z kolei nie tylko usprawni komunikację, ale również doprowadzi do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych (zgodnie z celem porozumienia paryskiego).

Car-sharing w polskich miastach. Pierwsze firmy oferujące krótkookresowy wynajem samochodów w postaci car-sharingu pojawiły się w Polsce w 2016 r. Dominują samochody nowe, spełniające wyższe normy ekologiczne niż prywatne samochody, zarówno o napędzie tradycyjnym, jak i typu hybrydowego. Najbogatszą ofertę ma obecnie firma Traficar, która udostępnia samochody do wynajmu w Krakowie od 2016 r., a od 2017 w kolejnych miastach: Warszawie, Wrocławiu, Poznaniu, Gdańsku, Gdyni i Sopocie. Od marca 2018 r. z aut Traficaru można korzystać w 14 miastach aglomeracji śląskiej. Większość pozostałych firm koncentruje się na pojedynczych lokalizacjach, nie wykluczając jednak rozszerzenia swoich usług. Samochody 4mobility od 2016 r. dostępne są w Warszawie, a od tego roku w Poznaniu. Z kolei warszawski Panek Car Sharing planuje uruchomić swoje usługi także w Trójmieście.

Niezależnie od działających już usług komercyjnych, Wrocław i Warszawa zdecydowały się uruchomić miejski car-sharing. Szczególnie innowacyjny okazał się Wrocław, gdzie w listopadzie 2017 r. otworzono pierwszą w Polsce miejską wypożyczalnię samochodów elektrycznych Vozilla (190 samochodów osobowych i 10 dostawczych). Powstała ona w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Jej samochody mogą korzystać z wybranych buspasów. Oprócz darmowego parkingu w wyznaczonych strefach (podobny przywilej oferują komercyjni usługodawcy), miasto udostępniło dodatkowo 200 miejsc parkingowych przeznaczonych jedynie dla samochodów Vozilli. W drugiej połowie marca, po niespełna pięciu miesiącach funkcjonowania usługi, odnotowano 100 tys. wypożyczeń.

Warszawa, ogłaszając przetarg na usługi car-sharingu, nie zdecydowała się na samochody elektryczne. Do zakończonego pod koniec marca 2018 r. przetargu zgłosiła się jedna firma – Panek Car Sharing, największy dotychczas pod względem liczby aut (300) operator w mieście, oferujący samochody hybrydowe. Nad miejską wypożyczalnią samochodów elektrycznych zastanawiają się także władze Krakowa.

Niektóre miasta traktują elektryczny car-sharing jako punkt docelowy w rozwoju transportu niskoemisyjnego. W Gdyni samorząd wspiera mobilne współdzielenie oparte na samochodach tradycyjnych i hybrydach, zapowiadając jednocześnie przejście na flotę elektryków w 2020 r.

Nie wszyscy potencjalni operatorzy i nie we wszystkich miastach decydują się na usługi car-sharingu. Niekiedy dostęp do aut na wynajem kończy się na testach. Tak stało się w Lublinie w 2016 r. i w Warszawie w marcu 2018 r. W stolicy elektryczny car-sharing testowała firma Innogy. Użytkownicy mieli do dyspozycji jedynie 10 samochodów, co najprawdopodobniej utrudniło właściwą ocenę opłacalności uruchomienia usługi w mieście.

Transport niskoemisyjny i elektromobilność. Wynajem aut na minuty traktowany jest jako element transportu miejskiego. Usługa uzupełnia dostępne środki komunikacji, ale też ułatwia decyzję o pozostawieniu prywatnego samochodu w garażu czy też poza centrum miasta, a w dłuższej perspektywie może skłaniać kierowców do rezygnacji z kupna drugiego auta w rodzinie. Nowoczesne niskoemisyjne samochody i innowacyjny system obsługi klienta stanowią dodatkowe zachęty do korzystania z wynajmu. Dla zarządzających miastami ważna jest też szansa na zmniejszenie liczby aut, szczególnie w centrach miast, oraz na popularyzację samochodów niskoemisyjnych.

Wprowadzenie miejskiego car-sharingu z samochodami elektrycznymi jest skutecznym sposobem na ich rozpowszechnienie. Jednocześnie możliwość jazdy nimi stanowi zachętę do skorzystania z wynajmu, a kooperacja z samorządem miejskim podnosi wiarygodność korzystania z tego typu usług. W przypadku Wrocławia popularyzacja miejskich elektryków przełożyła się na wzrost sprzedaży detalicznej modeli samochodów elektrycznych, dostępnych w krótkookresowym wynajmie.

Samorządy są bardzo ważnym partnerem w rozwijaniu elektromobilności. Poprzez dostępność usług opartych na niskoemisyjnych samochodach, szczególnie elektrycznych, mogą przyspieszyć ten proces. W styczniu 2018 r. przyjęta została ustawa o elektromobilności i paliwach alternatywnych. Jest to pierwsza taka ustawa w Polsce i wymaga jeszcze poprawek, jednak jasno wyznacza kierunek rozwoju niskoemisyjnego transportu i rolę samorządów. Poza przywilejami dla samochodów elektrycznych (darmowe parkingi i możliwość korzystania z buspasów) nakłada obowiązek rozbudowy infrastruktury do ładowania samochodów elektrycznych, co może być zachętą dla usługodawców współdzielonej mobilności.

Znaczący wzrost liczby użytkowników car-sharingu oraz udziału samochodów elektrycznych w ekonomii współdzielonej do 2040 r. przewidują autorzy corocznego raportu *BP Energy Outlook: 2018 Edition*. Wskazują oni na większą opłacalność samochodów współdzielonych, co wiąże się z ich wysoką wydajnością. Już dzisiaj oblicza się, że jeden samochód używany w systemie car-sharingu w Polsce może zastąpić nawet 10 samochodów prywatnych.

Wnioski. Car-sharing rozwija się w Polsce bardzo dynamicznie, gdyż nie tylko wypełnia lukę w potrzebach transportowych, lecz także odpowiada na zmiany w stylu życia. Może bowiem stanowić alternatywę dla prywatnych samochodów osobowych, taksówek i tradycyjnego transportu miejskiego. Jeśli jednak miałyby się przyczynić do walki ze smogiem oraz popularyzacji niskoemisyjnego transportu i elektromobilności, powinien to być car-sharing elektryczny.

Osiągnięcie elektromobilności wymaga popularyzacji niskoemisyjnego transportu i elektrycznego car-sharingu, rozbudowy potrzebnej infrastruktury, innowacyjnych rozwiązań technicznych (szybkie ładowanie), zarządzania systemem wynajmu, współpracy z samorządem lokalnym oraz zmian społecznych (od posiadania do współdzielenia). Nie wszystkie firmy i nie wszystkie samorządy stawiają od razu na elektryczny car-sharing. Niektóre miasta, jak Warszawa czy Gdynia, traktują go jako punkt docelowy, z kolei Lublin – jako element rozwoju transportu niskoemisyjnego.

Polskie miasta, poprzez swoje otwarcie na innowacyjne rozwiązania, wpisują się w realizację porozumień paryskich. Udana projekty miejskiego car-sharingu nastawionego na elektromobilność warto wykorzystać jako produkt promocyjny podczas najbliższego szczytu klimatycznego. Wydarzenia towarzyszące planowanemu na grudzień COP24 będą dobrą okazją do przedstawienia polskich osiągnięć w tym zakresie, począwszy od znanych na całym świecie producentów autobusów oraz tramwajów nisko- i zeroemisyjnych, aż do działań miast na rzecz niskoemisyjnego transportu i wsparcia dla car-sharingu, szczególnie firm i samorządów promujących ekologiczny transport.

Elektromobilność oraz dążenie do współdzielonego transportu wpisują się także w koncepcję *smart cities* i zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój to z kolei temat, na jakim będzie koncentrowała się Polska na wystawie światowej EXPO2020 w Dubaju. W promocję zostaną włączone władze regionalne, które wraz z miastami i lokalnymi firmami będą mogły prezentować swoje działania na rzecz niskoemisyjnego transportu i elektromobilności.